

Matrimonium nequit contractum fingi, de quo contrahendo nulla præcessit conventio: 23 tum quia ratio gravis vetat, ne conjuges absque prævis Sponsalibus indissolubile Matrimonii vinculum subeant, cum interea nonnunquam impedimenta manifestari possint, vel alia pateferi, quæ Matrimonium futurum suspendant, aut omnino sufflamment.

24 Verum præposterè & erroneè sentit Harprecht. Quòd enim Matrimonium absque prævis Sponsalibus validè contrahatur, aperte supponitur in cap. ex parte 9. cap. sicut ex literis 22. cap. si inter 31. h. t. l. questum 9. ff. eod.

25 cap. licet præter 3. de Sponsa duor. Ratio est: quia, si sponsus & sponsa, absque alio tractatu, mox consensum in Matrimonium explicant, de præsentì, contrahitur utique Matrimonium, nec tamen præcedunt Sponsalia. Hoc autem contingere potest, & non rarò contingit, præsertim ubi ad prolem legitimandam, concubinarius in extremo vitæ termino cum concubina Matrimonium de præsentì contrahit. Similiter quando de factò mas & fœmi-

na propositum habent in eundi Matrimonium, idque ter in Ecclesia publicè denuntiat, Matrimonium sine ulterioribus Sponsalibus mox potest licitè & validè contrahi: utpote cum penitus nihil ad illius honestatem & valorem deficiat. Gobat Theol. experiment. tr. 10. n. 8. Magnif. D. P. König ad h. t. num. 6. Clariff. P. Wiestner ibid. n. 9.

Nec ullam vim continent argumenta contraria. Nam alienum est à veritate, Matrimonium non posse cogitari contractum sine prævia conventionè de illo contrahendo: siquidem emptio, venditio quoque, quam inter & Matrimonium affinitas intercedit non, adeò remota, reputatur perfectà, tamen si nulla conventio de illa celebranda fuerit præmissa. Impedimenta & incommoda, quibus avertendis aut detegendis Sponsalia sunt advenia, nec semper timenda sunt, nec, ubi timenda, per sola Sponsalia præcisè remouentur: cum etiam, solò Matrimonii propositò antecedente, post illius denuntiationem, publicam quolibet obfacula vel impedimenta possint innotescere.

CAPUT II.

De Personis, Sponsalia Contrahentibus.

Personæ, Sponsalia contrahentes, vel contrahunt nomine proprio, vel alieno. Quæ contrahunt nomine proprio, sunt Sponsus & Sponsa. Quæ contrahunt nomine alieno, vel sunt personæ conjunctæ, puta parentes; vel non conjunctæ & prorsus extraneæ, id est, procuratores. De omnibus hisce per 3. Sectiones agendum erit.

SECTIO I.

De Personis, nomine proprio Sponsalia contrahentibus.

SUMMARI A.

1. & 2. In personis, Sponsalia contrahentibus, requiritur usus rationis. 3. & 4. Qui delirant circa alia, & intelligunt, quid sint Sponsalia, rectè contrahunt. 5. & seq. Furiosi tempore lucidi intervalli non prohibentur, Sponsalia contrahere. 7. & 8. Non tamen perfectè ebrii & dormientes, licet antecedenter se determinaverint ad Sponsalia. 9. & seq. Instantia revinditur. 12. Passio amoris vel iracundia regulariter non nocet. 13. In iisdem personis requiritur etiam integritas sensuum. 14. & seq. Mutus, surdus, & cæcus simul, invalidè contrahit. 16.

Item cæcus & surdus simul. 17. Non autem cæcus & mutus. 18. & seq. Nec cæcus tantum. 20. & seq. Uti nec surdus & mutus. 24. & seq. In memoratis personis requiritur etiam defectus impedimenti perpetui. 27. & seq. Defenditur sententia, qua docet, Sponsalia à personis impeditis posse contrahi sub conditione, si Papa dispensaverit, supposito, quòd impedimentum sit dispensabile. 32. & seq. Proponitur, & solvitur prima obfectio. 34. & seq. Proponitur, & solvitur altera obfectio. 37. Sponsalia, à personis impeditis absolutè contracta, non valent.

§. I.

Qualiter rationis usus in contrahentibus requiratur?

1 In personis, Sponsalia contrahere volentibus, I. requiritur usus rationis, talis ac tantus, ut bonum à malo fecerere, & per deliberatam promissionem se obligare valeant per cap. dilectus 24. h. t. l. furor 8. ff. eod.

Hinc amentes, furiosi, dormientes, & ebrii perfectè tales, Sponsalia validè non possunt contrahere: deficit enim pro illo tempore rationis usus, & ex eo consequens deliberatio.

Quoad

3 Quoad amentes tamen est advertendum, quòd, licet circa unum aut alterum objectum delirent, ac putent v. g. se esse Cardinales, immortales, aut vitrosos &c. Sponsalia rectè contrahant, si modò intelligant naturam, contractum, & obligationem exinde resultantem. Rosignolo de Sponsalib. disquis. 1. §. 8. n. 9. Clariff. P. Joannes Kugler in Opuscul. Theolog. Canon. de Sponsal. p. 1. §. 1. num. 5.

4 Cum enim intelligant, quid agant, & uti suppono cum Sanchez de Matrim. lib. 1. disp. 8. num. 23. per peccatum se possint obligare diabolo: cur non possint per contractum Sponsalium homini se obligare?

5 Quoad furiosos notatur communiter, Matrimonium, ab illis tempore lucidi intervalli contractum, valere, quemadmodum & alia negotia, tum inter vivos, tum in ultima voluntate ab ipsis gesta juxta §. præterea 1. Instir. Quib. non est permiss. fac. testam. l. quod meo 18.

6 §. 1. ff. de Acquir. vel amitt. possess. Et licet in cap. neque furiosus 26. XXXII. q. 7. simpliciter dicatur, quòd neque furiosus neque furiosa Matrimonium contrahere possint, sed, si contractum fuerit, non separantur. Hoc tamen eatenus intelligendum est, quòd Matrimonium durante furore contrahi non valeat; sin autem jam ante furorem sit contractum, postea separari non debeat. Rosignolo de Sponsalib. disquis. 1. §. 5. n. 1. & 6.

7 Quoad dormientes & ebrios perfectè tales ab omnibus tenetur, neque tunc Sponsalia, ab ipsis contracta, valere, quando, priusquam iverunt cubitum, aut merò se ingurgitarunt, habuerunt formalem intentionem, cum Titia v. g. contrahendi Sponsalia, & postmodum in somno vel ebrietate Titia re, remittenti

Matrimonium promiserunt. Nam intentio antecedens, cum actuali promissione careat, non habet vim confluenti Sponsalia; promissio autem consequens, cum requisita deliberatione deficiatur, est prorsus invalida. Sanchez de Matrim. lib. 1. disp. 8. num. 20. Rosignolo cit. l. §. 6. n. 3. W ex de Sponsalib. p. 1. §. 3. n. 4.

8 Nec obstat, quòd dormientes validè recipiant Baptismum, in vigilia peritum ex cap. majores 3. de Baptismo in fin. ebrii verò mortaliter peccant, si homicidium, in sobrietate prævisum & intentum, in ebrietate committant.

9 Ad prius enim Resp. in suscipiente Baptismum, cum sit patiens, & non agens, sufficere intentionem habitualem, non item in promittente Sponsalia, qui, velut agens principalis & minister, debet per actum deliberatum & humanum hic & nunc promissionem facere. Ad posterius Resp. peccatum ex 11 quolibet defectu, adinstar aliorum malorum, sicque etiam ex perverfa voluntate peccandi pullulare; Sponsalia verò, adinstar alterius boni, non consurgere, nisi causa sit integra, & tempore Contractus deliberatio concurrat.

Sunt quidem aliqui, qui Sponsalia dicunt invalida, quæ ex vehementi, amore, iracundia, melancholia, aut simili prædominante passione contrahuntur. Sed, quia casus est rarissimus, ut ejusmodi passio supprimat vel auferat omnem rationis usum, ad Sponsalia requisitum, non transit in regulam, sed exceptioni deservit. König ad h. t. n. 3. & seq. Wiestner ibid. n. 14. ac novissimè Clariff. P. Schmalzgrueber n. 21. & seqq.

§. II.

Qualiter integritas sensuum in Sponsalibus requiratur?

13 In personis, Sponsalia contrahentibus, requiritur II. integritas sensuum, cum scilicet in finem, ut consensum animi per exteriora signa manifestare queant per cap. cum apud 23. h. t. Et idèd Sponsalia non rectè contrahunt, qui simul muti, surdi, & cæci sunt: non enim possibile videtur, ut modò aliquò perceptibili consensum internum explicant. Rosignolo cit. disq. 1. §. 8. n. 5.

14 Et hoc etiam obtinet in cæco, mutò, & surdo ex accidenti postnativitatem: tamen enim talis noverit, quid sit Matrimonium, & cum qua persona illud contrahere velit: attamen voluntatem suam intelligibiliter declarare, & vicissim alterius mentem intelligere non poterit. Certè, ut bene discurrit Samuel Stryck de Jure sens. dissert. 4. cap. 2. num. 13. personam, Matrimonio jungendam, hic & nunc videre nequit, cum cæcus sit; multò minùs illam intelligere, vel cum ea colloqui poterit, cum mutus & surdus sit: quis ergo ipsum interrogabit, an hæc placeat? Cui ipse significabit, quòd hanc uxorem desideret? 16 Idem dixerim de cæco, qui surdus quidem,

non tamen mutus est: nam & iste, quantumvis loqui, & animum internum manifestare valeat, attamen vicissim intelligere vel rescire, quis cum ipso agat, & quid agatur, non valet. Aliud foret, si quis cæcus & mutus, non autem surdus existeret: quippe cum ab agnatis aut cognatis de qualitate & statu personæ sufficienter instrui, & ille vicissim per signa, v. g. porrectionem manùs aut positionem annuli consensum sufficienter posset exponere. Quòd à fortiori concludendum, quando cæcitas est sola: quòd enim personam Matrimonio sibi copulandam non videat, nil impedit: nam, edoctus ab amicis de illius habitu & figura, ex naturali inclinatione potest amorem concipere. Stryck d. l. dissert. 2. n. 2. & seqq.

Et licet in hoc & 19 priori casu periculum fraudis non abfit, & cæco facile persona deformis pro eleganti possit depingi vel substitui: attamen nihil est certius, quam errorem qualitatè accidentalis & extrinsecæ Matrimonium non vitare. cap. un. XXIX. q. 1.

De mutò & surdo quæstus Innocentius III. 10

in cap. cum apud 23. h. i. utrum alicui possint matrimonialiter copulari? Taliter respondit: cum prohibitorium sit editum de Matrimonio contrahendo, ut, quicumque non prohibetur, per consequens admittatur, & sufficiat ad Matrimonium solus consensus illorum, de quorum quarumque conjunctionibus agitur: videtur, quod, si talis velit contrahere, sibi non possit vel debeat denegari: cum, quod verbis non potest, signis valeat declarare. 21 Ex quo colligitur, Sponsalia non tantum surdis & mutis disjunctivè, sed etiam copulativè talibus non esse prohibita: quamvis enim in d. cap. questio fuerit in numero plurali

concepta, fuit tamen non cum disjunctione: surdus vel mutus, sed cum conjunctione: surdus & mutus proposita. Responso quoque, 22 à Pontifice subiecta, sonat in numero singulari; eique quam optimè concordat ratio, quod etiam surdus & mutus, copulativè talis, signis valeat declarare, quod verbis non potest. Ipsemet ego hominem novi, qui, 23 licet fuerit surdus & mutus à natura, per signa tamen tam accuratè potuit & aliorum mentem percipere, & sua sensa deprimere, quam alius, cui vinculum linguæ & aurium deest.

§. III.

Qualiter impeditenti carentia requiratur in Sponsalibus?

24 In personis, Sponsalia contrahentibus, requiritur III. carentia impeditenti perpetui, tam dirimentis, quam impeditenti. Nam cum impedimento dirimente Matrimonium consistere nequit; adeoque nec Sponsalia, quæ tendunt ad Matrimonium, consistere possunt. Cum impedimento impeditente verò Matrimonium quidem de facto contractum valet; Sponsalia tamen propter ea sunt invalida: quia conjunctionem habent promissionem rei illicitam, quæ sine mortali peccato servari non potest: promissionem autem illicitam rei non tantum illicitam, sed etiam invalidam esse, dicitur ex cap. ult. de Pact.

26 Dixi: impeditenti perpetui. Nam qui voto castitatis simpliciter & temporaneo est obstrictus, tempore durantis voti licetè & validè contrahit Sponsalia, eorum effectu in tempus cessantis voti suspensò: obligatio siquidem, licet tempore inhabili contrahatur, valet, si illius effectus & executio suspendatur in tempus habile arg. l. non solet 10. in pr. ff. de his, qui not. infam.

27 Hic autem controversia non levis momenti confurgit: utrum à personis impeditis Sponsalia possint contrahi sub conditione: si Pontifex aut Episcopus in impedimento dispensaverit; eò effectu, ut, antequam de dispensationis concessione noticiam habuerint, resiliere non possint? Negativam amplectuntur Hostiensis, Joannes Andreas, Anchoranus, Panormitan. ad cap. super eo 5. de Condit. appof. n. 8. Sylvester, Navarrus, Cardinalis de Luca, & plures ab Authoribus, mox sequentibus, citati. Affirmativam e contra tueritur Gobat Theolog. experim. tract. 10. num. 161. Engel ad cit. de Condit. appof. n. 16. Pirhing ibid. n. 27. Wieselner ibid. n. 33. Reiffenstuel ibid. n. 25. König ad h. l. n. 17. Wex cit. opus. de Sponsal. p. 2. contr. 3. per 101. Kugler cit. opus. de Sponsal. p. 2. q. 5. n. 54. Suppositò, quod impedimentum sit tale, ut S. Pontifex vel

29 Episcopus possit & solet dispensare. Ratio affirmativæ & nostræ sententiæ est: partim quia Sponsalia, sub tali conditione inita, habent pro suo objecto Matrimonium possibile, licitum, & honestum; cum utique Matrimonium, à personis impeditis cum dispensatione contractum, sit possibile, licitum, & honestum; si Papa dispensaverit, adiecta Sponsalibus à personis, tali impedimento, in quo potest & solet S. Pontifex dispensare, ligatis, nec jure, nec factò, nec naturà est impossibilis, hòc ipsò, quod tales dispensationes frequenter & licetè concedantur: partim quia & alii actus, tam in 31 ter vivos, quam mortis causà celebrari possunt sub conditione dispensationis, dum v. g. legatum ab aliquo relegato sub conditione, si quis ex suis heredibus, caterive amicis, vel quis alius ei restitutionem impetraverit ab Imperatore, relicto, valet l. quidam relegatus 5. in princ. ff. de Reb. dub. dum etiam institutio spurii sub conditione, si Princeps ipsum legitimaverit, subsistit arg. l. in tempus 62. in pr. ff. de Hered. instit. dum idem permutatio vel resignatio beneficii sub conditione, si Superior permiserit, tenet arg. cap. cum olim 7. & cap. cum univ. for. un. 8. de Res. permutat.

Neque dicas I. contractus, qui habent pro 22 objecto aliquid prohibitum, non habent firmitatem, licet adiciatur conditio in eventum, si prohibitio cessaverit l. inter stipulantem 83. §. 5. l. continuus 137. §. 6. ff. de V. O. Resp. enim, contractus non habere firmitatem, si conditio adiecta vel non possit, vel non solet adimpleri: si autem adimpleri possit aut solet, contractus interim, donec adimpleatur, non invalidi, sed in pendenti sunt.

Neque dicas II. juxta citatos textus non 34 sustineri contractus, esto conditio possit aut solet adimpleri: nam conditio, stipulationis adiecta, si liber homo in servitutum fuerit revocatus, aut res sacra inceperit esse profana, potest & solet adimpleri; & tamen stipulatio, cui adjectur, statim infirma dicitur. Resp. siquidem, conditionem servitutis aut profanationis posse quidem adimpleri, sed non solere; nisi cum aliqua tristitia, incivilitate, & dehonoratione status, sicut in d. l. inter stipulantem 83. §. 7. Jctus infirmus. Unde non voluit, ut talis conditio pro possibili reputetur. Cum ergo conditio dispensationis Apostolicæ & Episcopalis pluries solet & possit cum gaudio & civilitate indulgeri, non erit repu-

Utrum & quomodo parentes pro liberis Sponsalia contrahere valeant? 7

36 reputanda pro impossibili. Accedit, quod in cit. textib. agatur de stipulatione, tanquam contractu stricti juris; ubi proinde nulla confurgit obligatio, licet res sacra vel liber homo sub conditione promittatur: cum, existente conditione, non amplius censetur esse res eadem, sed diversa. At contractus Sponsalium est bonæ fidei ex cap. 1. num. 17. nec, soluto per dispensationem impedimento, persona mutatur, sed eadem manet. Ergo &c.

Ceterum, si Sponsalia inter personas im- 37 peditas absolute contrahantur, erunt invalida, nec tacitè subintelligitur conditio dispensationis inesse: quia promissio absoluta regulatur secundum tempus praesens d. l. & §. junctà l. continuus 137. §. 6. ff. de V. O. & conditio, quæ actui non inest de Jure, non censetur inesse, nisi exprimat. Covarruvias in 4. Decretal. parte 2. de Matrimonio cap. 3. inst. num. 7. P. Wieselner ad h. l. num. 34.

SECTIO II.

De Parentibus, & aliis, liberorum nomine Sponsalia contrahentibus.

SUMMARIUM.

38. Parentes pro liberis Sponsalia contrahunt absque mandato. 39. Utriusque sexus. 40. Ac sine distinctione liberorum. 41. & seq. Si tamen liberi dissentiant, nulla oritur obligatio. 45. & seq. Solvitur textus in cap. 1. de Desponsat. impub. 47. & seq. Disquiruntur, an sola liberorum presentia & taciturnitas pro consensu eliciendo sufficiat? 50. & seq. Cum aliqua distinctione res componitur. 52. & seq. Ostenditur, quod, si liberi sint absentes, sola taciturnitas non sufficiat. 55. & seq. De Jure

Canonico ad Sponsalia non requiritur parentum consensus quoad substantiam. 59. Bene verò de Jure Civili. 60. Cui tamen insistentium non est. 61. & seq. Explicantur quidam textus ex Jure Canonico. 67. & seq. Demonstratur, quod liberi regulariter teneantur petere consilium à parentibus, non autem sequi. 72. & seq. Exponitur, quod ista petitiò non sit frustranea. 74. & seq. Non debet hac Jure dispositio extendi ad propinquos, tuncores, vel curatores.

§. I.

Utrum & quomodo parentes pro liberis Sponsalia contrahere valeant?

38 N omine alienò Sponsalia contrahunt parentes pro liberis absque illorum mandato: cum enim parentes optimum consilium pro liberis capere praesumantur, concessa est illis à Jure potestas, nomine liberorum sine mandato contrahendi Sponsalia per cap. una nos 1. de Desponsat. impub. cap. un. §. porro eod. in 6.

39 Dixi: parentes; nec distinxit inter patrem & matrem: eòmet neque cit. cap. un. §. porro distinguit; neque ratio aequalitatis distinguere sinat: eò quod affectus teneritudo perinde vel magis in matre, quam patre, reperitur. Sanchez de Matrim. lib. 1. disp. 23. num. 9. P. Engel ad cit. de Desponsat. impub. §. 2. n. 4. Passerinus ad cit. cap. & §. n. 24.

40 Dixi præterea: pro liberis; nec feci discrimen inter legitimos & illegitimos, suos & emancipatos; siquidem in cit. cap. & §. non fit discrimen; potiorque videtur hic esse consideratio naturalis, quam civilis, ex quo parentum amor in liberos etiam illegitimos & emancipatos ingens esse praesumitur. Sanchez d. l. n. 10. & 11. Gutierrez de Matrim. cap. 13. n. 7. P. Engel d. l.

41 Interim, si liberi tacitè vel expressè non consentiant in Sponsalia, à parentibus ipsorum nomine contracta, nulla soloritur obligatio. Nam I. in cap. un. XXX. q. 2. ubi non est consensus utriusque, inquit Nicolaus Papa, non est conjugium. Ergo qui perierit dante puellas in carnalibus, & è converso, nihil faciunt, nisi uterque fuerit, postquam venerit ad annos discretionis,

consentiant, etiam si pater & mater hoc voluerint, & fecerint. II. dicitur in cap. sufficiat 2. XXVII. q. 2. quod, si consensus eorum, de quorum conjunctionibus agitur, in nepotibus desuerit, cetera omnia frustrantur. III. in cit. cap. un. §. porro statuitur, liberos tunc demum ex Sponsalibus, à parentibus ipsorum nomine contractis, obligari, si expressè consenserint, vel tacitè. IV. in electione status liberi libere 44 rum habent arbitrium, nec, si nolint, parentum voluntatem de necessitate sequi tenentur, veluti in num. 70. dicitur.

Obstat graviter textus in cap. una nos 1. de 44 Desponsat. impub. ubi Pontifex, potest, ait, si- lunt nondum adultum, voluntas cuius discerni non potest, pater, cui vult Matrimonium tradere, & postquam filius per venerit ad perfectam aetatem, omnino debet hoc adimplere. Verum, omniis 46 aliorum responsionibus, quas pandit Gonzalez ad cit. cap. un. 6. Resp. per h. debet in hoc textu non intelligi debitum præcisè necessitatis, sed honestatis & decencie, quod nempe filius sit obligatus ad implenda Sponsalia, curà & sollicitudine parentum contracta, si jam aliunde ad statum conjugalem se determinaverit, ac rationabilem dissentienti causam non habuerit; secus, si vel status conjugalis ei displicat, vel rationabilem dissentienti causam obtendat.

Queritur autem I. statimne valeant Spon- 47 salia, quæ parentes contrahunt pro liberis praesentibus & tacentibus, absque speciali consensu liberorum? Ratio affirmandi definitur

mitur partim ex sepe cit. cap. un. §. porro de Desponsat. impub. in 6. ubi decum extat, obligationem oriri ex consensu tacito, si liberi presentes fuerint, nec contradixerint; partim ex cap. 43. de R. J. in 6. ubi qui tacet, consentire videtur. Ratio negandi eruitur ex eo, quod Sponsalia requirant consensum, non qualemcumque, sed verum & naturalem: atque consensus, ex sola presentia & taciturnitate elicitus, non est verus & naturalis, sed presumptus duntaxat: potest enim contingere, ut liberi interne dissentiant, nec audeant ex metu reverentiali parentibus in faciem contra dicere; potest etiam accidere, ut liberi quidem consentiant, promissionem sibi factam, acceptandam, sed absque re promissione: nam juxta cap. 44. d. 1. in 6. is, qui tacet, non fatetur, sed nec utique negare videtur.

50 Utrique rationi aliquid deferendum, & ita respondendum existimo, ut ex taciturnitate liberorum presentium consensus quidem a Jure presumatur per dicta in n. 47. is tamen ad Sponsalia non sufficiat, si liberi revera in animo dissentiant juxta tradita in num. 48. & 51. seq. Poteritque talis dissensus per conjecturas & presumptiones alias, aut in eorum defectu per juramentum, probari. Ita quoad substantiam docent Sanchez d. lib. 1. disp. 23.

§. II.

Debeatne liberi, priusquam Sponsalia contrahant, parentum requirere consensum?

55 Si consilium SS. Canonum, & eorum interdictis, omnino certum est, consensum parentum ad substantiam & valorem Sponsalium haud requiri. Constat tum ex cap. sufficit 2. XXXVII. q. 2. ubi ex decisione Nicolai Pontificis sufficit secundum Leges solus eorum consensus, de quorum consensibus agitur; tum ex cap. veniens 13. h. 1. ubi Sponsalia supponuntur valida, dummodo sponsus & sponsa, reclamantibus etiam parentibus, consentiant; tum ex Concilio Trid. sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 1. ubi, cum Matrimonia liberorum, absque consensu parentum contracta, pronuntiantur valida, per consequens etiam Sponsalia debent valida pronuntari: sunt enim inchoative ipsum Matrimonium, & pertinent ad electionem status de se perpetui, in qua liberi non dependent ex voluntate parentum, sed obligationem, quam subeunt, propria voluntate contrahere debent cap. cum virum 12. de Regularib. Engel ad tit. de Desponsat. impub. §. 2. n. 10. Pirhing ad h. 1. n. 47. König ad eund. tit. n. 47. Kugler de Sponsalib. p. 1. quest. 9.

59 Dixi: si consilium SS. Canonum. Aliud siquidem disposuit Jus Civile, nec tantum ad valorem Matrimonii postulavit voluntatem parentum in l. nuptia 2. ff. de R. N. sed etiam ad valorem Sponsalium in l. in Sponsalibus 7. coq. 1. ff. h. 1.

Cui tamen dispositioni in presenti materia, quae spectat ad forum Ecclesiasticum, non licet insistere, sed potius deca-

n. 5. Passerin. cit. l. n. 22. Bossius de Matrim. cap. 3. §. 38. n. 156. König ad h. 1. n. 19.

Quaeritur II. valentne Sponsalia ex sola liberorum taciturnitate, quando in ipsum absentia vel ignorantia a parentibus sunt contracta, & postmodum illis notificata?

Affirmant Ancharanus, Sotus, & alii, quos referunt Sanchez d. l. n. 15. & Passerin. d. l. n. 29. Sed contra manifestam Juris decisionem in sepe d. cap. un. §. porro de Desponsat. impub. in 6. ubi Pontifex in casu, quo liberi tempore Sponsalium absentes & ignorantes sunt, tunc obligationem nasci, decernit, si liberi eadem Sponsalia post scientes ratificaverint tacite vel expresse. Ergo ad talia Sponsalia, quatenus etiam agitur de sola Juris praesumptione, sola taciturnitas non sufficit, sed in super ratificatio, tacita vel expressa, requiritur. Ita praeter Auctores citatos Gutierrez de Matrim. cap. 13. n. 11. König cit. l. n. 20. Consuetudo autem ratificatio tacita, quando filius v. g. post acquisitam notitiam de Sponsalibus, sponse, a parentibus electae, mittit anulum, arrham, aut alia munera, quae in simili circumstantia declarat, ea, quae antecederent ipsorum nomine ab aliis sunt gesta, rata & grata haberi. Sanchez d. l. 1. disp. 22. per tot.

na per cap. is qui 4. & cap. Christiano §. Dist. 34.

64 Dum igitur in recitatis locis Matrimonium, sine parentum consensu nominat illegitimum, sensus non est, quod invalidum, sed tantum, quod insolentia sit, careatque solemnitatibus, à Lege definitis, nec non quibusdam effectibus, Matrimonium per accidens consequentibus. Quod autem talia Matrimonia in d. cap. aliter 1. §. ita per actum nuncupentur adulteria &c. non dicitur absolute, sed limitate, nisi voluntas propria suffragaverit, id est, nisi in defectu solemnitatum accesserit consensus maris & feminae, quatenus de Jure Naturali desideratur ad conjugium: tunc enim conjugium valere supponitur in cit. cap. & cap. nostrates 1. ubi indicatur, non esse peccatum, si memoratae solemnitates non adhibeantur: eò quod positum sit in arbitrio partium, velintne celebrare Matrimonium solenne vel insolentia, modò jam explicatò.

67 Indagandum restat: an liberi saltem teneantur requirere consensum aut consilium parentum, & sequi? Ubi

Resp. I. liberis incumbere, ut consilium parentum requirant, prout colligitur ex cap. qualis 4. XXX. q. 5. cap. honorantur 13. XXXII. q. 2.

Ratio est: tum quia in re tam ardua liberi faciunt imprudenter, quando parentum negligunt consilium; tum quia seipsum parentum interest, rescire, an, & cum qua persona liberi Matrimonium intendant contrahere. Covarruv. in 4. Decret. p. 2. de Sponsal. cap. 3. §. 8. num. 1. Sanchez de Matrim. lib. 4. disp. 23. n. 10. Bossius de Matrim. cap. 11. §. 8.

69 n. 81. Excipitur solummodò casus, quò filius v. g. prudenter praevidet, Sponsalia, cum persona caeteroquin honesta celebranda, ma-

§. III.

An consilium aut consensus propinquorum, vel tutorum &c. quidquam in Sponsalibus operetur?

74 Quod haecenus de consilio vel consensu parentum, ad Sponsalia liberorum adhibendò, disseruimus, extendunt non pauci ad propinquos, tutores, vel curatores, ad eò ut ipsi pro suis propinquis, pupillis, aut minoribus rectè Sponsalia sine mandato contrahant, eaque, si accedat consensus expressus aut tacitus, impleri debeant. Ita Glossa, Richardus, Victoria, Ledesma, Hostiensis & alii, quos citant Sanchez de Matrim. lib. 1. disp. 23. n. 6. & Gutierrez de Matrim. cap. 13. §. 2. seqq.

Sed communiùs inter Theologos & Jurisperitos conclusum habetur, solis parentibus facultatem, pro liberis contrahendi Sponsalia, concessam esse; & consequenter, si propinquus alius pro propinquo, vel tutor pro pupillo, sciente, & tacente, contrahat Sponsalia, illa non esse obligatoria, nec verè nec praesumptivè. Ita Sanchez d. l. n. 7. Gutierrez n. 2. Covarruv. in 4.

litosè impedienda fore, si pater consulatur, fortè quòd ipse ex inordinata passione vel nimis aversetur illum personam, vel nimis dillegat aliam. P. Reiffenstuel ad h. 1. n. 26.

Resp. II. liberis non obligari, ut consilium parentum sequantur, veluti post alios adstruit Covarruv. d. l. n. 7. Sanchez d. num. 10. Bossius d. l. num. 83. P. Krimer ad h. 1. n. 149. P. Reiffenstuel cit. l. n. 25. Ratio est: quia, ut dictum in n. 58. liberi in electione status non dependent ab arbitrio parentum, sed sponte possunt eligere, quod posthac tenentur perpetuo servare. Excipitur denuò casus, quò liberi per Matrimonium, parentibus invidis contrahendum, grave scandalum, inimicitiam inter propinquos & amicos, aut probum familiae consciscant. Sanchez d. disp. 23. num. 11.

Cur autem liberis, inquis, obligamus, ad expetendum regulariter parentum consilium, nec tamen ad sequendum obstringimus? Ideò, inquam: quia, dum consilium expeditur, sperandum est, à parentibus omnia candidè manifestanda fore, quae liberis, ob caecum amoris impetum non omnia semper prospicientibus, in illo negotio professe vel obesse valent; licet necessitas, consilium exequendi, propter libertatem in electione status non imponatur. Sic enim Praelatos Eccl. clestiacos dicimus obstrictos, ut Capituli sui consilium in rebus arduis exposcant, quin sequendi necessitate illis injungamus: consilium enim expetere, semper consentaneum & proficuum censetur, dum juxta monitum Sapientis, qui facit omnia cum consilio, post factum non poenitebit. P. Reiffenstuel d. num. 26.

SECTIO III.

De Procuratoribus, Sponsalia contrahentibus.

SUMMARIA.

78. Procuratores contrahunt Sponsalia cum mandato. 79. & seq. Quod debet esse speciale, nec sufficit generale cum libera. 81. Debet etiam ab ipso procuratore executioni mandari. 82. & seq. Etiam femina potest agere procuratorem. 84. Mandatum quovis modo explicari valet. 85. & seq. Quando mandatum revocatur, procurator invalidè procedit, est revocationem

ignoret. 88. & seq. Etsi etiam revocatio sit tacita. 90. Merè interna. 91. & seq. Ane per juramentum exclusa. 93. & seq. Quando principalis tempore Sponsalium est ebrius aut dormiens, procurator validè contrahit. 95. & seq. Quando est amens, aliqui contrarium defendunt. 98. & seq. Verum & hic eadè doctrina probatur. 100. & seq. Contraria argumenta refutantur.

§. I.

Quale mandatum in procuratore ad Sponsalia requiratur?

78. EX precedentibus liquet, Sponsalia non tenere, si ab aliis, quam parentibus, liberorum nomine citra mandatum contrahantur. Itaque si alius contrahere velit, id procuratori nomine faciat, & mandatò sit instructus, necessum est. Nec sufficit, si mandatum habeat generale, quantumvis plenum & liberum, sed requiritur mandatum speciale de Sponsalibus, & quidem cum certa ac individuali persona contrahendis, prout desumitur ex cap. ult. de Procurator. in 6. ubi, cum ita disponatur de procuratore, Matrimonium contrahente, non potest aliud dispositum censerì de procuratore, Sponsalia contrahente. Sanchez de Matrimonio lib. 2. §. 1. n. 3. in f. Ratio est: quia à potestate plena & libera, quam habet procurator citra res externas & temporales, non ducitur bonum argumentum ad potestatem obligandi personam, corpus, & animum ad inviduam vitæ consuetudinam, deinceps inducendam.

81. Præterea non sufficit, si procurator mandatum per alium exequatur, sed, nisi facultatem substituendi expressè acceperit, tenetur illud per se ipsum exequi per cit. cap. ult. quia censetur electa personæ industria. Sanchez d. l. n. 5. in f. Passerin. ad d. cap. n. 16. Quis autem procurator constituatur, mas. 82. aut femina, nihil interest: nam, etiam si Sponsalia, à principalibus personis contrahenda, desiderent virum & feminam; si tamen contrahantur à procuratore, is potest esse femina vel masculus; quin & duæ feminae vel duo masculi ex parte utriusque personæ principalis intervenire possunt. Sanchez d. l. n. 15. Bossius de Matrim. cap. 3. §. 55. num. 277. Nec enim ex parte procuratoris requiritur, ut ille sit capax juris, per suum ministerium acquirendi, sed tantum desideratur, ut ipse principalis, cujus ministerium agit, capacitatem illam habeat.

tur illud per se ipsum exequi per cit. cap. ult. quia censetur electa personæ industria. Sanchez d. l. n. 5. in f. Passerin. ad d. cap. n. 16.

Quis autem procurator constituatur, mas. 82. aut femina, nihil interest: nam, etiam si Sponsalia, à principalibus personis contrahenda, desiderent virum & feminam; si tamen contrahantur à procuratore, is potest esse femina vel masculus; quin & duæ feminae vel duo masculi ex parte utriusque personæ principalis intervenire possunt. Sanchez d. l. n. 15. Bossius de Matrim. cap. 3. §. 55. num. 277. Nec enim ex parte procuratoris requiritur, ut ille sit capax juris, per suum ministerium acquirendi, sed tantum desideratur, ut ipse principalis, cujus ministerium agit, capacitatem illam habeat.

Similiter, utrum principalis mandatum suum ore tenus explicet, aut literis consignet, non refert: sicut enim mandatum ad alia negotia solò consensu perficitur, sic etiam mandatum ad Sponsalia per textum in l. obligatio 1. in princ. §. 1. & 2. ff. Mand. l. ult. ff. h. t. Bossius d. l. §. 56. n. 279. Passerin. ad cit. cap. ult. num. 11.

§. II.

Possime procurator, ad Sponsalia constitutus, adhuc procedere, quando mandatum est revocatum?

85. R Esponso est absolute negativa, per argumentum à Matrimonio petitum ex cit. cap. ult. de Procurator. in 6. Idque verum est I. tametsi nec procurator, nec pars altera, quam Sponsalia contrahuntur, revocationis notitiam habuerit per cit. cap. ult. Aliter atque in contractibus & actibus aliis, in quibus procurator tamdiu procedit validè, quamdiu mandati revocationem ignorat. Clem. un. de Rescriptis, l. si mandasset 15. ff. Mandat. Ratio discriminis est: quia in contractibus & actibus aliis potest Jus humanum supplere voluntatem contrahentis, non autem in Sponsalibus, ad quorum valorem in foro conscientie non sufficit alius consensus, quam verus & naturalis. Sanchez cit. l. n. 6.

88. Verum est II. sive revocatio acciderit expressè voluntate, sive tacitè, quæ eruitur ex facto: nam, si constitutò jam primo procuratore, post intervallum constituatur secundum eum novo mandato ad contrahendum cum alia, primum mandatum tacitè revocatum & cassatum intelligitur arg. l. si quis 31. §. ult. ff. de Procurator. & l. ult. §. ult. ff. de Divorc. Nam & hic eadem est virtus tacitè & expressè; nec verbis tantum, sed etiam factis, & quidem potentibus, voluntas demonstratur arg. l. si tamen 48. §. 3. ff. de Adilit. ed. l. reprehendenda 5. Cod. de Institut. & substitut. Covarruv. in 4. Decretal. de Sponsal. p. 2. cap. 4. init. num. 14. Sanchez d. l. num. 10.

facto: nam, si constitutò jam primo procuratore, post intervallum constituatur secundum eum novo mandato ad contrahendum cum alia, primum mandatum tacitè revocatum & cassatum intelligitur arg. l. si quis 31. §. ult. ff. de Procurator. & l. ult. §. ult. ff. de Divorc. Nam & hic eadem est virtus tacitè & expressè; nec verbis tantum, sed etiam factis, & quidem potentibus, voluntas demonstratur arg. l. si tamen 48. §. 3. ff. de Adilit. ed. l. reprehendenda 5. Cod. de Institut. & substitut. Covarruv. in 4. Decretal. de Sponsal. p. 2. cap. 4. init. num. 14. Sanchez d. l. num. 10.

Verum est III. tametsi revocatio fuerit merè interna: consensus enim perinde deficit, qualiscunque fuerit revocatio, interna vel externa per cit. cap. ult. Licet, quoad forum externum, non præsumatur interna revocatio, sed probari debeat. Sanchez d. l. num. 9.

Possitne procurator validè Sponsalia contrahere pro eo tempore, &c.

revocatio, sed probari debeat. Sanchez d. l. num. 9. 91. Verum est IV. quando principalis per juramentum se obligavit, quod mandatum procuratorum revocare nolit, per ea, quæ cum Covarruv. cit. l. n. 13. tradit cit. Sanchez n. 8. Bossius de Adit. cap. 3. §. 73. n. 269. Rolig-

nolo de Sponsal. disp. 2. §. 24. n. 2. Nam, 91. esto revocatio mandati, præcedente juramento, sine rationabili causa sit illicita, & obnoxia perjurio; valida tamen censetur ex ratione, quod juramentum non possit juranti facultatem revocandi mandatum adimere.

§. III.

Possitne procurator validè Sponsalia contrahere pro eo tempore, quò principalis non erit animi compos?

93. Sensus est, utrum, si principalis, procuratore jam deputatò, incidat in amentiam aut furorè; item si somnum capiat, aut perfectam crapulam bibat, procurator eò tempore Sponsalia validè possit contrahere? Et in hac questione plerique conveniunt, Sponsalia valere, quando principalis tunc temporis est ebrius aut dormiens: quia consensus, antecederet per mandatum procuratorum explicatus, nec, uti supponitur, positivè revocatus, adhuc virtualiter perseverat. Sanchez cit. disp. 11. num. 11. Wiestner ad cit. de Procurator. num. 31.

95. Procurator, num. 31. Si autem amens aut furiosus existat, Cardinalis de Lugo & Pontius apud cit. Wiestner n. 30. negant, Sponsalia validè contrahi. Ratio datur I. quia, si mandatum principalis expiaret, dum, re adhuc integrè moritur, non minus expiaret, dum furorè vel amentia corripitur. II. quia, quod agit procurator, agit nomine principalis; proindeque, si principalis non sit constitutus in eo statu, ut ipsemet possit agere, nec procurator agere valebit.

97. procurator agere valebit. III. quia nec hæreditas aut bonorum possessio potest adiri à servo vel mandatario, quando dominus aut mandans, post mandatum, ante aditionem mentis destitutus est l. qui servum 47. & l. si quis alieni 48. ff. de Acquir. vel amit. hæred.

98. Sed meliori cum jure affirmant Sanchez cit. n. 12. Gutierrez de Matrim. cap. 43. n. 14. Bossius cit. l. n. 274. Wiestner cit. l. num. 31. Ratio punctualis est: quia, dum mandatum non revocatur, procurator validè procedit: utpote cum utriusque contrahentis assensus eodem tempore moraliter concurrat. Atque, dum principalis labitur in furorè aut amentiam, supponitur antehac mandatum, non revocasse, Ergo &c. Confirm. Va-

lida sunt Sponsalia, quæ contrahuntur à procuratore vi mandati, antecederet accepti, tametsi principalis seu mandans tempore contrahentium Sponsalium temporale mentis exilium propter ebrietatem aut somnum patiatur ex num. 94. Ergo etiam valida sunt Sponsalia, quæ contrahuntur à procuratore vi mandati, antecederet accepti, tametsi principalis seu mandans tempore contrahentium Sponsalium temporale vel perpetuum mentis exilium propter furorè aut amentiam patiatur.

Ad I. rationem contrariam Resp. disparita- tem esse inter furorè aut insaniam, & mortem: furor enim aut insaniam non tollit mortalem perseverantiam consensus in mandante, & idè non facit, ut antecedens mandatum expiaret; mors autem, cum solvat ipsamet Sponsalia & Matrimonium, solvit etiam consensum & voluntatem contrahendi Matrimonium, & consequenter facit, ut mandatum de Sponsalibus contrahendis expiaret.

Ad II. Resp. quòd omnino procurator agat nomine principalis, nec tamen opus sit, ut principalis habeat agendi facultatem pro illo tempore, quò procurator agit: sufficit enim, quòd facultatem agendi habuerit pro tempore præcedenti, quò procuratori mandatum dedit: cæteròquin Sponsalia non subsisterent, quando principalis seu mandans tempore contractus vinò vel somnò sepultus erat contra num. 94.

Ad III. Resp. ex actibus, quorum dispositio regularur præcisè juxta Jus Civile, paritatem non esse faciendam ad Sponsalia, quæ, tanquam actus naturalis, non tam dispositioni & subtilitati Civili, quam dispositioni & simplicitati Naturali debent commensurari.

Handwritten marginal notes in the left margin of the right page, including references to 'Rat. Prætor.' and 'Clem. un. de Rescriptis'.

Handwritten marginal notes in the right margin of the right page, including references to 'Sponsalia' and 'Matrimonium'.

CAPUT III.

De Materia & Forma Sponsalium.

Exhibitis personis, quæ Sponsalia celebrare possunt, Materiam & Formam Sponsalium, seu partes essentielles & intrinsecas, exhibemus, Incipiendo à materia, sic